

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus selgitas kuritegeliku ühenduse mõistet

Riigikohus selgitas kuritegeliku ühenduse mõistet

21. veebruar 2019

Riigikohtu kriminaalkolleegium nõustus kassatsiooni korras läbi vaadatud ringkonnakohtu otsusega tühistada ühe isiku süüdimõistmine kuritegeliku ühenduse juhtimises ja kolme isiku süüdimõistmine sinna kuulumises. Riigikohus nõustus ringkonnakohtu otsusega, põhjendades, et maakohus oli süüdimõistva otsuse tegemisel tõlgendanud kuritegeliku ühenduse mõistet ekslikult. Riigikohus selgitas tänases otsuses kuritegeliku ühenduse mõistet ja selle erisust grupist.

Harju maakohtu 2018. aasta 12. märtsi otsus tunnistas ühe isiku süüdi kuritegeliku ühenduse juhtimises ja kolm isikut süüdi samasse kuritegelikku ühendusse kuulumise eest. Lisaks tunnistas kohus isikud süüdi kahe aasta jooksul toime pandud varavastastes süütegudes nagu sõidukite vargus ja kindlustuskelmus. Tallinna ringkonnakohus tühistas 2018. aasta 22. augusti otsusega isikute süüdimõistmised kuritegeliku ühenduse juhtimises ja sinna kuulumises, jättes süüdimõistmise varavastastes kuritegudes muutmata. Ringkonnakohus põhjendas, et maakohus ei selgitanud, miks käsitles kohus süüdistatavaid just kuritegeliku ühendusena. Ringkonnakohus selgitas, et kuritegeliku ühenduse liikmeid iseloomustab ühine eesmärk, kooskõlastatud tegevus ja tööplaanid, ent maakohus ei olnud teinud kindlaks, millised olid ühenduse liikmete ülesanded, ühine eesmärk ja millist kasu nad said.

Riigikohtu kriminaalkolleegium rõhutas ringkonnakohtu otsusega nõustudes, et kuritegelikku ühendust ei saa ega tohi mõtestada kui lihtsalt mõnevõrra paremini organiseeritud kuritegelikku gruppi, mis on koondunud süütegude toimepanemiseks. Kuritegelikku ühendusse kuulumist tuleb käsitleda kui iseseisva tähendusega kuritegu, mis ei ole samaväärne selle raames toimepandavate üksikkuritegudega.

Täiendades ringkonnakohtu põhjendusi, selgitas riigikohus, et kuritegelik ühendus peab vastama teatud eritunnustele. Kuritegelik ühendus on püsiv, kindla struktuuri ja eesmärgiga organisatsioon, mille liikmed tegutsevad teadmises, et nad kuuluvad kriminaalsesse ühendusse ning kriminaalsed teod pannakse toime ühenduse huvides. Seega tähendab ühenduse liikmete omavaheline tihe seos ka ühise identiteedi olemasolu. Väljakujunenud kohtupraktika järgi iseloomustab kuritegelikku ühendust näiteks muu hulgas liikmete täpne tööjaotus, mitmetasandiline ja salajane tegutsemine, aruandmiskohustus ja äriühingute kaudu ebaseadusliku tegevuse varjamine. Sealjuures on oluline teha kindlaks just ühendusele iseloomulik kuritegelik intensiivsus ja ohtlikkus.

Riigikohus rõhutas ka kuritegeliku ühenduse ühise tahte olemasolu, mida selle liikmed peavad tunnustama ning millele nad peavad ka alluma. Seega ei piisa vaid ühisest tahtest kuritegude toimepanemiseks, nagu on see tavalise kurjategijate grupi korral. Oluline on selgepiirilisel eristada kuritegelikku ühendust kaastäideviijate grupist, mis ei lähe kaugemale teadlikust ja tahtlikust koostegutsemisest üksikkuritegude toimepanemisel.

Arutatavas kohtuasjas nõustus riigikohus seega täielikult ringkonnakohtu otsusega, et tegemist oli pelgalt

üksikkuritegude toimepanemisele suunatud koosluse ja mitte kuritegeliku ühendusega. Isikute süüditunnistamine ja karistamine erinevate varavastaste kuritegude toimepanemises jäi muutmata.

OTSUS [1]

Susann Kivi

Riigikohtu pressiesindaja

+372 53 33 98 46

susann [dot] kivi @ riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-selgitas-kuritegeliku-uhenduse-moistet>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=1-16-6452/340>